СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 82. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 7 квітня, 1934. VOL. XLII. No. 82. Jersey City, N. J., Saturday, April 7, 1934. THREE CENTS

СТРАЙК АВТОМОБІЛЬНИХ РОБІТНИКІВ У ДІТРОЙТІ

УРЯД БОЇТЬСЯ ПОШИРЕННЯ СТРАЙКУ.

ДІТРОЙТ. — Коло півтори тисячі робітників підприємства Моторс Продуктс Корпорейшен, котра виробляє части автомобілів, вийшли на страйк, коли підприємство не захотіло піднести їх заплати та почало відправляти чоловіків і заступати їх жінками.

Цей страйк негайно потягнув за собою безробіття яких 5,600 інших робітників.

Робітники домагаються підвишки 20 процентів та 36-годинного дня праці, розділеного на пять днів.

Уряд робить заходи, щоби полагодити цей страйк, а в крайному разі недопустити до його поширення.

ЛОКАВТ У КОПАЛЬНЯХ ВУГЛЯ В АЛАБАМІ.

БІРМІНҐЕМ (Алабама). — Власники копалень угля закрили копальні, викидаючи з роботи коло 15,000 робітників.

Вони кажуть, що не можуть платити вищої заплати, яку зарядила „адміністрація відбудови краю".

В цій справі відбудуться переслухання у Вашинґтоні. Переслухання починаються в понеділок.

СЕНАТ ВІДКИНУВ ПОДАТКОВИЙ ПЛЯН ЛА ФОЛЕТА.

ВАШИНҐТОН. — Сенат відкинув поважною більшістю голосів внесок республиканського проґресивного сенатора Ла Фолета, щоби податки від приходів піднести з 4 до 6 процентів, а крім того завести проподатки у висоті від 6 до 71 процентів.

Сенатор Гарисон, голова фінансового комітету сенату, заявив підчас дебати над проєктом Ла Фолета, що до виконання фінансової програми президента Рузвелта не треба аж таких далеко йдучих податкових постанов.

Підчас дискусії над податковими законами взагалі прийшло в сенаті до завзятої особистої перепалки між сенаторами Гарисоном і Лонґом. Сенатор Лонґ сказав, що попираний Гарисоном податковий закон підпирає великих богачів. У прикру дебату вмішався ще й сенатор Кларк і на цю сварку між сенатором Лонґом, з одного боку, а сенаторами Гарисоном і Кларком, з другого, сенат стратив цілих 6 годин.

СЛІДСТВО НАД ВІРТОМ ПОЧИНАЄТЬСЯ.

ВАШИНҐТОН. — Конґресовий комітет для розсліду закидів про заговір „мозкового тросту", зроблених д-ром Віртом, суперінтендентом шкіл у Ґері, Індіяна, почав свою роботу від поликування свідків.

Д-р Вірт дістав завізвання стануги перед комітетом у вівторок. На телеґрафічне завізвання д-р Вірт просив відложити переслухання на 10 днів, але комітет цьому спротивився.

„АМЕРИКА БОЛЬШЕВИЗУЄТЬСЯ".

НЮ ЙОРК. — На місячних зборах Нюйорської Стейтової Торговельної Палати виступив її голова, Верджіл Джорден, з промовою, в котрій пробував доказати, що Америка большевизується, бо, мовляв, уряд уже перебирає під свій заряд приватні підприємства.

„СРІБНІ СОРОЧКИ" ПРОТИ ЖИДІВ.

НЮ ЙОРК. — Семюел Доф, Мек Кой помістив у тижневику „Тудей" статтю про „Срібний Леґіон". У тій статті він доказує, що це орґанізація фашистівська, взорована на ґітлеризмі, та що вона передовсім звертається проти Жидів.

Автор статті цитує заяву провідника „Срібного Леґіону", що найголовнішим питанням у Злучених Державах під цю пору є насильне позбавлення Жидів влади.

КАМПАНІЯ ПРОТИ „НАЦІС".

БРУКЛИН. — Міський суд потягає до судової відповідальности президента бруклинського відділу симпатизуючої з Ґітлером „Ліґи Приятелів Нової Німеччини" за нарушення постанов карного закона через обезчещення американського прапора. Орґанізація допустилася провини в цей спосіб, що на своїм емблемі видрукувала на американськім прапорі ґітлерівську свастику.

Конґресмен Дикстейн, котрий побивався за розслід націстичної пропаґанди в Америці, відмовився приняти уряд голови комітету для цього розсліду. Головою комітету іменовано конґресмена Мек Кормика. До комітету належать іще конґресмени: Вейдімен, Креймер, Дженкинс, Тейлор і Ґаер.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес! Воістину!
Гробову тишу пітьми ночі
Обняв таємний дух пророчий;
Здріґнулися мури й окови,
Настав Великий День обнови,
А дзвони бють вістку гучну:
Христос воскрес! Воістину!

Христос воскрес! Воістину!
Нагробний камінь відвалився,
У барвах сонця світ обмився;
Побідне Боже Воскресення
Смерть подолало й терпіння.
Весна несе силу нову.
Христос воскрес! Воістину!

Христос воскрес! Воістину!
У воскресенню Христа Бога
Іде безсмертність, перемога,
Обнова сил до діл і чину,
Бо дух життя не знає впину;
Життя іде в вічність одну.
Христос воскрес! Воістину!

Христос воскрес! Воістину!
У воскресенню Христа Спаса
Скріпімо всі ми сили наші;
Скидаймо всі життя окови,
Шукаймо злуки й обнови
І сміло йдімо в путь трудну.
Христос воскрес! Воістину!

Христос воскрес! Воістину!
Несімо хрест свій в імя Бога,
За нами правда й перемога.
В борні лиш щастя нам прийде,
Віра кайдани розібє
І за Голгофту ту святу
Ми заспіваєм пісню гучну:
Христос воскрес! Воістину!

Мусій Степанчук.

ЖУЧОК.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Христос воскрес! Христос воскрес!
Розлилась пісня ген ланами;
Немов в заграві горизонт,
Сонечко сяє над степами.

Здається рай! Так все чарує,
Мов перекликуються дзвони.
Ось знов втихають... все мовчить...
Тільки лопочуть грізні закони.

Край почвертований, в неволі,
Кругом Пилати, фарисеї, Юди
Україну на хрест розпинають;
Терпіння, кров, сльози всюди.

Де світ, де Бог, де правда,
Що знущанням кінця немає?
За що бездольний наш нарід
В неволі, в наймах пропадає?

За що? За правду? За волю?
Кати байдужно ще глузують,
І голодом морять без пощад,
Глумливо правдою торгують...

Торгуйте, Юди, фарисеї!
Пилати, руки обмивайте
І знов обмочуйте в свіжій крові,
Терпіння чашу доливайте!

Христос воскрес! Безсмертне слово,
Безсмертна ідея в нас не згине;
Бо прийде день той, прийде та хвиля:
Воскресне воля України!

М. Костишин.

ДОРОГІ ЗЕМЛЯКИ!

На Рідній Землі славить український нарід Воскресення Христове. По Ваших родинних селах розходиться гомін і розносить бадьору надію на Воскресення Волі й повного Самоозначення Українського Народу в цілій величі й славі. І, як розвівається у просторах голос дзвонів, так розвіялась би ця надія, якби вона не мала твердої підстави в муравлиній далекосяглій діяльності Рідної Школи.

Кожний рік віддалює Вашу думку від Рідного Краю, затирає спомини й образи минулого. Але ані віддаль, ані час не вирвав з Вашого серця любови до рідної землі. Ваша колишня туга за батьківщиною перемінилася в бажання помагати їй, щоби вона у своїх змаганнях не ослабла. Ви радієте кожною вісткою про зріст українського життя. Кожний прояв сили й відпорности народу скріплює Вашу віру в його кращу будучність і додає Вам сили вдержати національну окремішність на тій чужині, що тепер заступає Вам батьківщину. Тому Ви не можете поминути думкою Рідної Школи в Старому Краю. Бо та Рідна Школа в сьогоднішній час найбільша цінність народу. На неї поклав нарід одно преважне завдання: зробити українську молодь національно свідомою, тугою й неподатливою.

Тому ввесь український нарід ставиться до тієї установи з великою прихильністю, старається покласти під цю українську кріпость сильні матеріяльні основи. Тому допомогу Рідній Школі у Великі Дні Воскресення поставив нарід нарівні із народнім звичаєм, з традицією.

Ставайтеж і Ви з нами в цей День Воскресення гадкою й ділом у ряди борців за велику справу, для виховання української дітвори, за Будучність народу. Складайте враз із нами дари на підготовку Воскресення, на велику діяльність Рідної Школи, дари гідні імени великого українського народу. Духом і ділом обєднаймося в Цей День в одну Велику Українську Сімю.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Головна Управа Рідної Школи

ІВАН ГАЛУЩИНСЬКИЙ, голова; Д-Р МИРОН КОНОВАЛЕЦЬ, секретар.

„КОБЗАР" ШЕВЧЕНКА В ПОЛЬЩІ НА ІНДЕКСІ

ТЕРНОПІЛЬ (Західня Україна). — Польська поліція перевела ревізію в канцелярії й бібліотеці філії „Просвіти", шукаючи забороненої української літератури. Забрано багато книжок, як от „Ішли на муки" Будзиновського, „Українські народні думи" Колесси, календарі „Червоної Калини" і „Кобзар" Шевченка, видання Сімовича. Потім бібліотеку опечатано. Як тільки прийшли до бібліотеки, зараз запитали за „Кобзарем".

ЗАБОРОНА „КРАЄВОГО КОМІТЕТУ БОРОТЬБИ З БЕЗРОБІТТЯМ".

ЛЬВІВ. — В Галичині заложено товариство „Краєвий Комітет боротьби з безробіттям", щоб шукати праці для безробітних Українців. Львівське староство не затвердило цього товариства, мотивуючи заборону тим, що таке товариство може „загрожувати безпеченству, спокоєви, або публичному порядкови".

ПРОТИУКРАЇНСЬКА ПОЛІТИКА МІСЬКОЇ РАДИ ЛЬВОВА.

ЛЬВІВ. — На засіданню Тимчасової Міської Ради міста Львова дебатовано над міським буджетом, який виносить 20,386,614 злотих. В дебаті виступив радний о. Д. Лопатинський з критикою Міської Ради у її поступованню супроти Українців. Він ствердив, що місто видало майже цілий міліон злотих на допомогу польському театрови, а ні цента на допомогу українському театрови. Не дано ні одного цента навіть на такі українські інституції як Національний Музей, або українські церкви. „Навіть Товариство Вакаційних Осель, що висилає найбідніші хорі міські діти на свіже повітря, не одержало ні сотика допомоги.

Крім того Міська Рада викинула в минулім році всіх українських робітників. Навіть тих, що займалися нужденною роботою чищення міста. Задержано тільки кількох, і то тих, що змінили свій обряд і перейшли на римо-католицький. Бажаючи викинути зі служби шофера Українця, обжаловано його за крадіж бензини. І хоч це був звичайний наклеп, він вистарчив, щоб його звільнити зі служби. Іншому робітникови закинено, що він боровся в українській армії проти Поляків. І того не було в данім випадку, але вже сам закид вистарчав, щоб його позбавити хліба. В такий спосіб Міська Рада позбулася всіх Українців, що були заняті при міських роботах.

35-ЛІТТЯ КООПЕРАТИВНОЇ КРЕДИТОВОЇ ЦЕНТРАЛІ.

ЛЬВІВ. — Дня 27 березня відбулися чергові Загальні Збори Центрального Кооперативного Банку „Краєвий Союз Кредитовий" (Центробанк) у Львові за 35 рік праці. Центробанк заложено в 1899 р. Тепер має він членами 641 кооператив та 127 фізичних осіб. Зприводу ювилею зложено привіт д-рови Костеви Левицькому, який стоїть у проводі цеї інституції безперервно від 35 літ.

ЗІЗД ПРАВОСЛАВНОГО ДУХОВЕНСТВА В ГАЛИЧИНІ.

ЛЬВІВ. — Має відбутися зібрання православних місіонарів з цілої Галичини, щоби познайомитися з положенням православя на терені Лемківщини.

ДИВНА АКЦІЯ.

ЛІСЬКО (Західня Україна). — Лупківський війт ходить по околичних селах з двома селянами і збирає громадські печатки під письмом, у якому є домагання прилучити ту околицю до лемківського епископату. Війт покликується в тій справі на виразне поручення польського старости Ґонсьоровського в Ліську.

ПАПА ДО НІМЕЦЬКОЇ МОЛОДІ.

ВАТИКАН МІСТО. — Папа Пій заявив 300 молодим Німцям, що знає про їхню посвяту для католицької церкви, як і знає те, що їм прийдеться ще багато витерпіти, заки справа, яку вони боронять, затриюмфує.

Папа сказав далі, що без католицизму не було би нічого лишилося з християнства, бо булоб істнувало не лише фальшиве християнство, але на ділі чисте поганство.

ТАКИ БОЯТЬСЯ НІМЕЧЧИНИ.

МОСКВА. — Совітські ґазети розписуються про мілітарну силу совітів, але з тону виходить, що всетаки вони турбуються тим, що Німеччина з ними не в згоді.

„ЗАЛІЗНУ ҐВАРДІЮ" ВИПРАВДАЛИ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Суд, що складався з президента і 4 ґенералів, засудив убивників прем'єра Дуки на досмертну вязницю, але звільнив президента й інших членів „Залізної Ґвардії", відомої протижидівської орґанізації, яка була вмішана в той замах.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОРІТЬСЯ: Я ПОБІДИВ СВІТ.

Христове воскресення заставляє цілу низку осіб, уже так би сказати, з титулу їхнього становища, хоч раз на рік вглибитися в ту велику науку, за яку заплатив Христос розпняттям на Голгофті і яку, як подає Святе Письмо, освятив своїм воскресенням. Священики шукають теми до Великодніх проповідей по церквах, редактори — до Великодніх статтей по ґазетах, а ріжні громадські діячі — до ріжних промов, звязаних з традиційним „Свяченим".

Та всі вони, коли є українського роду, що не писалиб, де не проповідувалиб і де не говорилиб, зійдуться цілком певно на Великдень в однім: шукатимуть відповіди на нашу національну смерть, яку нам готують вороги, відповідатимуть на питання: Коли і хто відвалить той величезний камінь, яким привалено наше національне й релігійне життя на українських землях.

І на те все знайдеться всюди одна відповідь. Це та, яку дав Ісус своїм ученикам, коли сказав до них: „У світі горе матимете, тількиж борітеся: Я побідив світ".

Оті слова — це теж заповідь нашого національного воскресення. Це є та Великодна Надія, якою наповнюється сьогодні серце поневоленого українського народу. Це є та Велика Віра віруючого українського народу, так чудово змальована віруючими устами Шевченка, коли вони голосили:

Ми віруєм Твоїй силі і слову живому:
Встане правда, встане воля, і Тобі одному
Поклоняться всі язики во віки і віки.

Та Христос поставив ученикам своїм одну вимогу до побіди: Тількиж боріться!

І національний наш пророк теж поставив нам ту саму вимогу до нашої національної побіди, коли кликав до нас: Борітеся — поборете!

Без боротьби не було, нема і ледви чи буде коли в світі побіда правди. Без боротьби не буде і визволення України. І отсе треба мати завжди на увазі, а особливо в такий день, як Великдень. І тому хай той Великий День, що обєднує нас сьогодні при Святі Христового Воскресення, обєднає нас теж біля великої справи Воскресення України. А воно повинно і мусить прийти, тільки треба:

............миром
Громадою обух сталить,

та одностайно, односердно стати до боротьби з тими поганами, що є ворогами української державницької ідеї.

Д-р Остап Грицай.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

—o—

Подих Великодня...

Ясно-голубі шовки небес, війні і пречисті, мов шати Спасителя. Проміння весни, тихе й солодке, начеб це з блакитних висот сонце блиснуло вперше, і стануло рожевим сяйвом уперше над землею. І подув леготів свіжий і благий, ніби когось пестити проситься. Розорану землю він мов сонну коханку милує, траві зелені помости простелювати нашіптує, пупляхи перших листків на деревах теплом надихує. Весна, земле! От синява далечі така прозора розгорненими в безкрай овидами, мов плесо вод Ґенезаретського озера, і несеться від тієї синьої далечі нечутне Госанна таксамо, як співають Госанна таємними хорами і цвитучі дерева і шовки небес і подуви леготів і зелені трави й розоряні скиби землі. І перші жайворонки вже не тужать на хрестах Голгофти, а порхнувши вгору, летять так високо, як самі небеса, зі щебетом таким роздзвоненим, як саме срібло, ніби Месії во славу навіки.

Христос воскрес!
Воскресення!

В природі і в життю, у всесвіті творчих сил сотворіння і в душах людей, захоплених подихом Христової обнови існування. І людина ще раз і все наново сповняється вщерть радісним хотінням життя і тугою за творчим, блаженним, ущасливлюючим. І знову раз ми, овіяні леготом весняного Великодня, зітхаємо словом великого поета:

О Боже мій милий!
Тяжко жить на світі, а хочеться жить...

Так — з усіх глибин душі, пристрасно й жагуче хочеться жить. Жити хочеться, але не життям млявого животіння, кволого недомагання та сіроїсірої буденщини, а духом, вогнистим життям творчого. Тим, що видвигає вам ясно-голубі шовки небес, і вилискує воскресним сонцем з висот, і простелює життям землі килими великої надії... Надії на вічне чудо воскресення. На невпинне відроджування сил у всякому існуванню та оту обнову життевих спромог, що є найглибшою суттю всього, що творче. Отакого життя хочеться! І розпалюється в тобі душа жаждою добути його собі за всяку ціну й силою, і мов крик боевого леґіону проноситься у твоїй душі хорал:

Христос воскрес!

Цеж ось не в тому хист і спромога життя, щоб якось там дотягнути життеву тачку до могили. І щоб крівавитись на тернистих шляхах труднощів, перепон тай усякого роду „неможливостей", і пройти їх укінці з почуттям, що настраждались тай набідились ми в тім життю доволі. А навпаки — в тім хист життя, щоб сотворити в ньому і добути від нього **якнайбільше життетворчих і життерадісних цінностей для нас.** Наш поет Франко лишив нам з цього погляду знаменитий заповіт в одній зі своїх поем, де накликував до нас, що **лиш боротись значить — жить.** Але тойже самий Франко видвигнув у нас як ідеал творчої людини — **отих каменярів,** що приковані до височенної скали мусять розбивати її **в муках** надлюдського почину та з **виснаженням усіх своїх сил не собі во благо, а для інших, будучих,** що будуть ступати колись гладким шляхом, устеленим трупами каменярів, і може й не згадають про них і про їх діло. І співає нам раз Франко з жалем і про те, якто він, прикутий до тачки життевої, возив ціле своє життя чужого добра повні міхи чужим, ворожим людям во благо. І виспівав він нам іще й пісню про народ, що є тяглом у панських поїздах бистротечних... От і чому то треба нам за кожен раз, коли повторюємо Франкові слова про те, що лиш боротись значить жить, доповнити їх іще й закликом, щоб ми вміли боротись і пізнали велич невпинної боротьби, **але боролися не за інших, а за нас самих.** Не за **світ і якісь світові ідеали, а за наше власне щастя і нам самим во благо і во славу.** Хай ми каменярі. Але ніякі раби обовязку, ніякі закováні ґалерники смертельного труду, **а вольні люди-творці, люди-герої, що радісно й непереможно гримають об ґраніти скель, не по наказу з чужої волі, а всилу власного хотіння.** І скільки разів удасться нам розбити тверду скалу, то прорубаний так шлях буде наш, і тільки наш. І будемо ми стерегти його лицарями у зброї, а чужинцеви, що схоче ним користуватися, ми подиктуємо умовини, на яких вільно булоб йому це зробити, а ті умовини приладимо виключно до **наших потреб.**

Так:

Наші душі воскресли вже **воскресенням великої самосвідомости.** Воскресли вони з темних гробів рабства, де вони були безіменними ґалерниками вбивчого труду, і похиленими возіями міхів з чужим добром, і тяглом у поїздах ворожих. І станують вони ще своєвладними майстрами творчого життя нації. Собі во благо, собі во славу, й собі во спасення.

Слава Героям!
Христос воскрес!

Це ми колись, у затишах довоєнних глухих кутів, приспані духом тихомирної льояльности до вселаскавих царів і цісарів, училися терпеливости послушних волів при жолубах. І тихомирної скромности в підході до життя, і невибагливости щодо нашої власної долі. У гнилій атмосфері підданицького послушенства ми не мріяли ні про що інше, як тільки про те, щоб мирно й тільки про те, щоб мирно й згідливо дійти до хліба, опинившись як мога найскорше і по змозі без труду на якійсь посаді, в якомусь бюрі, словом: при будьякім безпечнім жолобі. І тягнути так царську чи цісарську тачку з примірною посвятою льояльного підданця, поки не довелось спочити на — емеритурі, як найкращому, з усього, що собі такий льояльний підданець між нами міг вимріяти. І томуж таким епохальним мусів явитися тоді Франковий спів про каменярів як про тружеників Духа, що задля ідеї „щастя всіх" покинули всі підданицькі жолоби, затишні і глухі кути. І, чужі духом середовищу царських чи цісарських емеритур, порвали звязки чередового животіння, поставили ідею вище всякого особистого щастя, й у визвольному змаганню готові були покласти й життя. Якіж це жертвенні душі на тлі тієї епохи:

Яка пробуда визвольної стихії в народі!

Та проте:

Остання збройна боротьба народу за рідну землю і добро рідної людини двигнула нас духом вище колишнього Франкового ідеалу змагання за щастя „всіх", який зприводу большевицьких соціялізаторів світа, опинився сьогодні на розстаях повного абсурду, наскільки здійснюється по законам марксітської диктатури інтернаціональних бизнесменів. І навчила нас наша збройна боротьба за волю й українську державу вкупі з боротьбою нашого революційного підземелля проти московських і ляцьких наїзників, що **воскресення поневоленої нації тільки в обєднанню її сил виключно і всеціло в користь власну, во благо Батьківщини.** І в цілковитій посвяті кожної одиниці народу для справи рідної землі, **і в радісній свідомости того,** що, жертвуючись на вівтарі України всеціло й совершенно, **ми не сповняємо ніякого обовязку з мусу, а творимо, чудово вольні духом, нову й найвищу красу** життя, **красу визвольного геройства.**

Так:

У змаганню сотворити нашій Україні краще життя, ми самі здвигаємо високо кволе животіння буденщини, ми почуваємо в нас самих подих нового, подих творчого, і, повні воскресної туги за обновою життя, вчимося ставити до нас самих, до людей і до світа довкола нас — **вищі й найвищі домагання.**

Геть з животінням рабів, послушників, підданців і тихомирних емеритів життя! Нам **треба творців, що видвигнулиб Украні основи нового,** ще **нечуваного і нездобутого** досі **ніким!**

Подивімось ми з цього погляду і на світ довкола нас сьогодні, і спитаймо: що це за хаос такий у ньому, чому суть отих міждержавних ворожнеч і роздорів, стріч і нарад, союзів і пактів, договорів і умов? Невже те все це лиш післяоєнний нелад, світова кріза і непевність шляху в майбутнє? О, ні, провідні люди отих держав знають добре, чого це вони непримирні, чому забезпечуються всіми засобами і на всі сторони, і чому їм так важко вспокоїти розбурханий хаос світового життя і видвигнути білу корогов загально-людського мира. Знають вони ось, що, як керманичі своїх народів, мають у міждержавних зносинах **домагатися кожний про себе найвищого з того, чого можуть домагатися.** Ніхто з них, ні в Европі ні в Азії, ні в Америці, ні в **Африці, не вдоволяється** мінімумом домагань, а намагається добути для свойого народу якнайбільше. І ми бачимо, як дуже дорожать нині народи всім, що є їх добутком, їх культурою, їх творчим досягненням, їх, сказатиб, національним майном.

То хібаж і можнаб нам, Українцям, існувати в нинішнім світі тихомирними підданцями чужинецьких наїзників, з тихомирним побажанням — **вдоволюватись мінімумами якихось нікчемних лепт з рук ворога?**

Ні!

Не на те воскресли ми духом у нашій збройній боротьбі за волю і державу України. Не на те вигинув під **Базарами і Крутами** цвіт нашої молоді. **І не на те революційне підземелля в нас з його нечуваним у світі пожертвуванням за справу народу, щоб ми вдоволювались усе тимсамим поневоленим життям з його душливими вузинами і його тавром ганьби на душах** рабів. Ми воскресли до нового, творчого життя, і як Герої творчого мусимо видвигнути Україні престол, якому рівного не буде у світі.

Нарід воскрес!

Христос воскрес!

ВСІМ ЧИТАЧАМ „СВОБОДИ"

ПЕРЕСИЛАЄ З ПРИВОДУ ВЕЛИКОДНИХ СВЯТ ЯК НАЙКРАЩІ ПОБАЖАННЯ,

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

ЖЕЛАЄ З ХРИСТОВИМ ВОСКРЕСЕННЯМ ЧЛЕНАМ І ПРИХИЛЬНИКАМ НАШОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗА.

О. д-р Йосиф Застирець.

ГРАЙ, ЖУЧКУ, ГРАЙ НЕБОЖЕ...

—o—

Гаївки — як пише Володимир Гнатюк*) — це окремий арід обрядових пісень, не численних щодо скількости, але визначних своїм складом, змістом і мельодіями. Зміст їх, це переважно всякі алюзії, жарти і дотинки дівчат до хлопців — деколи й навпаки — до старих та до людей із усякими відемними прикметами; одначе не брак у них мітольоґічних останків, хоч через далеку віддаль від нас значно їх позатирано; найбільшеж відбивається в них радість з приводу весни, молодости і життя, що бє повним живчиком, із усею силою з молодих, розбавлених лиць, що в хвилині забави забувають про все інше. Гаївки — це в цілім значінню того слова пісні молоді і з малими виїмками щодо деяких околиць, — майже все дівочі.

Вони бувають двоякі: одні з окремими іграми: ті старші походженням і менші числом; другі без ігор: ті молодші походженням, зате значно численніші. Подекуди відповідають вони маршовим пісням хлопячим, бо співається їх усе в ході, коли тільки цьому не стоять на перешкоді специяльні ігри. Звичайно співають їх дівчата йдучи в колесо, або криве колесо (дуже витягнена еліпса); і колесо й еліпса не стоять на однім місці, але пересуваються; в еліпсі ходять далеко швидше, як у колесі: це кривий танець, форма кривої лінії, що зміняється ненастанно. Хлопці в часі гаївок бавляться звичайно окремо або стоять і прислухуються; лише спровоковані дотинками на свою адресу відповідають деколи співом або впадають гурмою між дівчата і перериваю́ть на хвилину забаву.

Гаївки співають у нас виключно в часі Великодних Свят на цвинтарі коло церкви. Чи співано їх також деінде, на те не маємо ніяких безпосередніх доказів; зате перехувалися подекуди спомини, що співано їх також перед Великоднем і по Великодні.

Назва „гаївка", „гагілка" знана й уживана лише в Галичині. Одначе з того не виходить, щоб на Великій Україні невідомий був цей рід пісні. Відома там, але під назвою „веснянки". Зазначу одначе вдіразу, що не кожну веснянку можна зачислити до гаївок; хоч кожна гаївка є веснянкою. Термін „веснянка" обіймає ширший цикль пісень, „гаївка" вужчий. Веснянку співають на Великій Україні цілу весну, гаївку в нас — як уже зазначено — лише на Великдень. Інший цикль веснянок у нас не знаний, а як і заховалися ще деякі пісні іншого циклю, то стратили обрядовий характер і привязання до часу. Як їх коли де співається, то не тому, що на них тоді пора, але тому, що вони чимнебудь подобалися співакови.

„Гаївка" це не одинокий термін на означення цього роду пісень, побіч нього є й інші; наскільки вони народнього походження, трудно про те тепер щонебудь сказати, бо ніхто не брався за їх справдження. Я наведу їх тут, наскільки вони мені відомі: гаївка і ягівка; гаїлка, гагілка, ягілка; магілка; галалівка; лаголойка; в Крехові, жовківського повіту, називають гаївки „галями", „гратися в галі"; в Посічі знов не кажуть „співати гаївки", лише „грати жука".

Збираючи від трицятьох літ народні пісні, то сам, то через своїх учнів, але завсіди тільки з уст народу, звернув я увагу також на колядки, щедрівки та гаївки. Гаївок, які маю у своїм збірнику, булоб на кілька томів. Тут подам як зразок кілька з кількох сіл.

З гаївок, які записав мені Михайло Коржан від своєї 18-літньої тети Юльки в Закомарю, золочівського повіту, дня 7-го травня 1923 р., перша — це співанка дівчини, яка щиро полюбила хлопця та так тужить за ним, що з туги навіть великодних писанок не всилі писати:

Ой піду я попід лісок,
Горішки трясуться,
Писалаб я писаночки —
Кури не несуться.
Писалаб я писаночки
І писати вмію,
Нема мого миленького,
Деж я їх подію?
Нема мого миленького,
Нема мої рожі,
Не маю з ким постояти
В сінях на порозі.
Нема мого миленького,
Нема мої квітки,
Пішла би я виглядати,
Та не знаю звідки.
Пішла би я виглядати
На край доріженьки —
Знаю добре: не приїде
Через воріженьки.
Ой вороги, воріженьки,
Так не ворогуйте,
Я вашого не любила —
Мого не чаруйте!
Я вашого не любила,
Любити не буду —
Як ви мого зчаруєте,
З ким я жити буду?

В другій закомарській гаївці є згадка про громадсько-суспільний лад; в ній кепкується з парубоцтва і старих жінок.

Популярна гаївка „Кривого танцю" ось як виглядає в Закомарю:

Ой кривого танцю, танцю
Не виведем кінцю, кінцю?
Роман зіля копає, копає,
А сам його не знає, не знає.
Поніс його до Ради, до Ради,
До панської громади, громади.
Пани його не знали, не знали
Тай рученьки не дали, не дали.

Дальше повторяється тесаме з такою зміною:

Поніс його до Ради, до Ради,
До хлопської громади, громади.
Хлопи його пізнали, пізнали
Тай рученьки подали, подали.

Тут натяк на те, що за панщини пани не давали згоди молодятам побиратись, а почування молодого розуміла тільки селянська громадська рада.

В іншій гаївці закомарські дівчата посміхаються зі старих жінок:

Хотів мене медвідь зїсти,
А я знала відповісти:
„Ой, медведю, медведеньку,
Не їдж мене молоденьку,
Волівбись ти бабу зїсти,
Що не може з пеца злізти".

І з хлопців собі покепковують:

Ой заяцю, заяченьку,
Не скачи ти в городеньку!
Не допчи петрушечки
Парубкам до юшечки.
Чого парубки бліді? —
Як заячі зїди.
Чого панянки красні? —
Їли пиріжки в маслі.
Парубки заглядали
Аж стіни поглодали.
Так ся глини наїли
Аж зуби зболіли.

Володимир Гнатюк у згаданій статті наводить листа Гр. Ракочия, який, пересилаючи йому свою збірку гаївок з Настасова, тернопільського повіту, писав між іншим:

„Завважу, що гаївки — бодай у моїм селі — дуже скоро забуваються між народом. Взагалі цілий культ співання чи грання гаївок вигибає. Коли ще за моєї памяти, тому 8—10 літ, співано їх цілу другу половину посту, загалом зараз із приходом весни, тепер грають гаївок лише в перший день Великодня. Чому цей культ вигибає, не мені на це відповідати. В кожнім разі причиняється не мало до цього те, що нарід звертає свою поетичну творчість на інші поля, нових гаївок не творить, а старі перекручує, забуває і перестає співати. Немало впливає тут і та обставина, що ще й тепер священики, особливо молодші, забороняють грати гаївок у великий піст, як от у моїм селі, бо — мовляв — тепер час смутитися, а не веселитися".

Воно правда, що в багатьох селах, а тепер ще тимбільше, позабувалося гаївки а є й такі села, що в них взагалі не вміють гаївок співати ані грати. На села прийшла міська „культура", старші дівчата стали „панянками" і воліють — це більше по „панськи" — йти на „спацер" з „фацетами", а молоді дівчата й хлопці хоч і йдуть „на гаївку" і бавляться на цвинтарі під церквою, то це вже не „гаївка" як колись була. Але є села, де молодь, особливо дівчата, знає ще багато гаївок. Мало того! Знаю, що творяться тепер і нові гаївки про найновіші події. Народня творчість ніколи цілком не завмирає.

*) Володимир Гнатюк: Гаївки. Матеріяли до української етнольоґії. Видає Етнографічна Комісія Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові. Том XII. Львів, 1909.

Оборона.

— Що є найбільшим людським щастям? — питається Краплинка.

— Слава! — відповідає один з товаришів.

— Кохання! — каже інший.

— Спання! — відповідає ще інший.

— Де там! — каже Краплинка. „Що є найбільшим людським щастям?" це титул моєї найновішої, тритомової повісти, яку я вам тепер хочу читати!

— Отже таки спання! — запримітили всі три товариші.

Юра Шкрумеляк.

ЗАПОВІТ ВОСКРЕСЕННЯ

Великдень! Велий День — і слово це велике,
Що світле чудо нам приводить перед очі:
Христос з мертвих воскрес! Встав з гробової ночі
Й на ясний вийшов світ! Ликуйте, всі язики!
Ликуйте всі, бо Він у Вічности воріт
Тим чудом написав вогненний заповіт:

„Як Я з мертвих воскрес і переміг міць смерти,
Так Правда встане все, хочби була в могилі, —
Всі полки Аду їй спротивитись — безсилі,
Не зможуть в гріб її на вік-віків заперти.
Бо Правда вічна, є — в ній жив-огонь горить,
І жаден демон зла його не загасить!"...

* * *

Копайтеж Правді гріб, вельможні фарисеї,
І свої полки шліть на гріб той для сторожі,
Вартуйте день і ніч, насильники ворожі,
Знущайтеся усі, глузуйте явно з Неї, —
Але дрожіть! Вона враз блисне в темну ніч,
Збере всі кривди й біль і бризне вам до віч!

ПРОТОКОЛ

з нарад головного екзекутивного комітету У. Н. Союза, які відбулися 16 березня 1934 р. в головній канцелярії У. Н. Союза під ч. 81—83 Ґренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

Присутні: головний предсідник М. Мурашко, головний рекордовий секретар Д. Галичин, головний фінансовий секретар-касієр Р. Слободян і завідатель „Свободи" П. Маційовський.

Головний предсідник відкрив збори в 4 годині та предложив на порядок дня такі справи:

1. Справа Маямі, Флоріда, бондів. Як уже було проголошено протоколом з нарад головного екзекутивного комітету з дня 4 листопада 1933 року, екзекутива У. Н. Союза з ріжних причин не згодилася допонувати частину тих бондів, а саме на суму $100,000 (решта тих бондів на суму $38,000 була свого часу здепонована) на руки спеціяльного орґанізаційного комітету, а натомісць, за посередництвом свого фахового дорадника й адвоката, увійшла в пертрактації впрост із зарядом міста Маямі в справі сколєктування процентів від тих бондів, які залягають ще від 1 лютого 1932 року.

Вислідом тих пертрактацій була умова, на підставі якої заряд міста Маямі зобовязався, починаючи від 8 березня 1934 року, платити три проценти від бондів готівкою, з тим, що залеглі 5% від 1 лютого 1932 до 8 березня 1934 бракуючі 2%, починаючи від 8 березня 1934 р., будуть сплачені окремими бондами в тому часі, коли між зарядом міста Маямі і всіми власниками бондів уже прийде до остаточного вирішення і згоди щодо реченця, в якому ті бонди будуть амортизовані. Дотичну умову між зарядом міста Маямі й У. Н. Союзом порішено приняти.

2. Продаж і купно бондів. Порішено продати такі бонди: U. S. of America Treasury Notes за $93,307.81, які закуплено за $92,936; Port of New York Authority George Washington Brige за $4,975, які закуплено за $4,718; Port of New York Authority Holand Tunnel за $9,975, які закуплено за $9,354. Крім того закуплено нові бонди, а саме: Home Owners Loan Corporation за $39,350 і Federal Land Bank за $15,037.50.

3. Порішено підписати умову з Елізабет Трост Ко., яка з початком цього року перейшла на "Atman Law" та знаходиться в стадії реорґанізації. Згідно з підписаною умовою організація згодилася приняти 50% депонованих грошей готівкою (ввесь депозит виносить $26,186.45), а 50% уділами, які банк зобовязується сплачувати в міру його приходів.

4. Рішено уділити перший морґедж на реальність в Нюарку, Н. Дж., в сумі $4,000 яка то квота представляє 50% теперішньої вартости дотичної реальности, згідно з оцінкою, виданою фаховим таксатором.

5. За неплачення податку і залеглий процент від морґеджу порішено перебрати на власність організації реальність під ч. 139—141 вул. 33, Норт Берґен, Н. Дж., на якій У. Н. Союз мав морґедж в сумі $47,375.

Д. Галичин,
гол. рек. секретар.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 27 березня помер **Михайло Кіт,** член тов. Запорозька Січ, від. 385 У. Н. Союза в Міннеаполіс, Мінн., проживши 46 літ.

Покійний походив зі села Сільце, повіт Підгайці. Всі ми відчули дорогу втрату, бо Покійний був добрим, щирим і всіми шанованим Українцем, котрий брав участь в кождій ділянці народнього життя, з якої була користь для громади й українського народу. Був членом дому „Просвіти". Члени Зап. Січи віддали Йому останню прислугу, а о. Михайло Мартинюк виголосив зворушаюче прощальне слово. Покійний оставив удовою добру жінку і брата Івана. Прощаємо Його від себе й нашої рідної землі-України.

В. И. П.
Олекса Козак, секр.

Дня 5. квітня 1934. р. упокоївся нагло на удар серця довголітній член У. Н. Союза і тов. „Любов", від. 45. в Філадельфії, Па., **Гавриїл Черніхівський.**

Покійний родився 7. квітня 1894. р. в селі Пласківцях, пов. Тернопіль, Зах. Україна. Прибув до Злучених Держав 1909. р., до У. Н. Союза вступив 1916. р.

Похорон відбудеться в понеділок, дня 9. квітня, з похоронного заведення М. Ф. Несевича, 717 Brown St., Philadelphia, Pa.

Родина просить знайомих до участи в похороні.

М. Ю. Сеник, секр.

ЧУДОВІ ПРИМАРИ.

Сниться... Відчиняю я моє віконце:
Нехай мені світить весняне сонце
Й нехай я почую, як пташки співають
При своїх гніздочках, що їх укладають.

Нехай я побачу, як сади зацвили
Й як дрібні квіточки груночки покрили,
Нехай ранній воздух скріпить душу мою,
Й очі мої впються божою красою.

Та сон лише це й чудові примари:
Бо я лише бачу сірі хмародери,
Й ні садів, ні цвітів, ні співу пташини,
Й так минають мені роки на чужині.

Анастасія Рибакова.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Болюча втрата.

Вже минає три місяці, як між нами не стало бл. п. Миколи Ґрубрина, отого тихого й ревного народнього робітника, що готов був виконати і найчорнішу народню роботу, і не шукав похвал за них, ні подяки. Люта смерть забрала нам щирого сина України, який так бажав бачити рідну землю вільною і так вірно служив їй ціле життя.

А я пережив таке нещастя, що, лежачи в шпиталі, довідався про смерть свого брата щойно з американської ґазети. І от тепер почуваюся до обовязку від імени Покійного подякувати щиро всім нашим громадянам і орґанізаціям, які причинилися квітами, жертвами на народні цілі чи в інший спосіб до віддання останньої прислуги Покійному, що мав золоте серце для нашого народу. Хай та оцінка буде полекшою для дітей Покійного і Його старенських родичів та родини, що ще жиє в Тернополі.

Яків Ґрубрин.

ПРОТОКОЛ

З річного засідання головного уряду Українського Народного Союза, яке відбулося в днях 19 до 24 лютого 1934 року в домі У. Н. Союза під ч. 81—83 Ґренд Стріт, Джерзи Сіти, Н. Дж.

(18)

Звіт головного фінансового секретаря-касієра Р. Слободяна.

РОЗВІЙ У. Н. СОЮЗА ЗА ЧАС ВІД 22. ЛЮТОГО 1894 Р. ДО 31. ГРУДНЯ 1933 Р.

Число пор.	Рік	Число членів	Вкладки, розмет, табеля смерт.	Разом всі фонди	Фонд сирітський під опікою УНС.	Власність У. Н. Союза	Загальні замкнення з кінцем року
1	1894		50 цнт.	$ 220.35	$	$ 220.35	$ 220.35
2	1895		„	385.25		385.25	605.60
3	1896	587	„	151.36		151.36	756.96
4	1897	1,019	„	2,187.97		2,187.97	2,944.93
5	1898	1,593	„	2,743.64	304.05	2,439.59	5,688.57
6	1899	2,057	„	1,198.51	1,145.00	53.51	6,887.08
7	1900	3,067	70 цнт.	3,297.32	14.49	3,282.83	10,184.40
8	1901	3,711	„	2,111.48	1,400.00	711.48	12,295.00
9	1902	3,384	„	1,956.31	750.00	1,206.31	14,252.19
10	1903	3,796	„	877.66	2,439.73		15,129.85
11	1904	5,857	„	2,863.49	2,309.11		17,993.34
12	1905	6,547	„		3,379.80		16,491.75
13	1906	7,888	„	5,712.00	3,443.15		23,705.34
14	1907	8,540	Розмет	13,404.33	6,270.07	5,453.52	37,109.67
15	1908	8,795	„	8,961.59		8,961.59	46,071.26
16	1909	11,793	„	20,053.45	6,232.91	13,382.64	66,124.71
17	1910	14,430	„	34,264.25	11,182.64	23,081.61	100,388.96
18	1911	13,280	„	7,912.05	4,079.14	3,832.91	108,301.01
19	1912	14,917	„	32,229.86	4,518.37	27,711.49	140,530.87
20	1913	19,110	„	51,346.37	2,773.14	48,573.23	191,877.24
21	1914	12,396	„	69,852.22	11,936.42	57,915.80	261,729.46
22	1915	6,750	Після літ	21,780.37		21,780.37	283,509.83
23	1916	9,174	„	62,403.72	2,491.60	59,912.12	345,913.55
24	1917	10,008	„	86,099.01	9,642.42	76,456.59	432,012.56
25	1918	11,891	„				416,196.02
26	1919	12,445	„	87,844.03	19,688.41	68,155.62	519,856.59
27	1920	12,237	„	66,461.39	6,119.98	60,341.41	586,317.98
28	1921	11,815	„	119,883.51	9,296.33	110,587.18	706,201.49
29	1922	12,427	„	121,764.86	11,185.35	110,579.51	827,966.35
30	1923	14,790	„	156,012.46	28,412.32	127,600.14	983,978.81
31	1924	17,011	„	180,228.83	8,307.43	171,921.40	1,164,207.64
32	1925	18,195	„	170,207.83	4,628.30	165,579.53	1,334,415.47
33	1926	19,332	„	234,580.73	600.95	233,979.78	1,568,996.20
34	1927	19,962	„	214,593.10	7,514.41	207,078.69	1,783,589.30
35	1928	20,381	„	248,967.53	9,950.53	239,017.00	2,032,556.83
36	1929	21,286	„	159,229.82	16,951.17	142,278.65	2,191,786.65
37	1930	21,338	„	267,273.77	6,278.55	260,995.22	2,459,060.42
38	1931	20,817	„	287,131.91	4,958.26	282,173.65	2,746,192.33
39	1932	19,831	„	195,146.59	4,821.36	190,325.23	2,941,338.92
40	1933	20,702	„	199,337.09		207,268.32	3,140,676.01
				$3,140,676.01	$205,099.11	$2,935,576.90	$3,140,676.01

Маєток Молодечого Департаменту У. Н. Союза	331,995.22
Друкарня і книгарня „Свободи"	41,711.12
Загальний маєток під контролею У. Н. Союза	$3,514,382.35

РОЗВІЙ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗА
за час від 1. липня 1921 до 31. грудня 1933 р.

Число поряд.	Рік	Число членів	Вкладки	Власність Мол. Депарг.	Загальні замк. з кінцем року
1	1921	5,124	Т. 1.—25 ц.	4,994.12	4,994.12
2	1922	5,883	„	9,756.20	14,750.32
3	1923	7,633	„	12,792.54	27,542.86
4	1924	9,510	„	17,314.16	44,857.02
5	1025	10,667	Т. 1.—25 ц. і Т. 2.—50 ц.	21,847.33	66,704.35
6	1926	11,714	„ „	23,959.99	90,664.34
7	1927	12,346	„ „	27,776.89	118,441.23
8	1928	12,971	„ „	29,196.22	147,637.45
9	1929	14,037	„ „	51,617.87	199,255.32
10	1930	13,891	„ „	39,289.24	238,544.56
11	1931	13,433	„ „	37,578.99	276,123.55
12	1932	12,015	„ „	38,743.41	314,866.96
13	1933	9,612	„ „	17,128.26	331,995.22
Маєток Молодечого Департаменту 31 грудня 1933				$331,995.22	$331,995.22

Отсим уважаю всі рахункові зіставлення за вичерпані. Рік 1933 був дуже тяжкий і в канцелярії було надзвичайно багато праці. З виміною грамот старого роду на нові збільшується праця і заходить потреба впровадження машинової системи для обчислення резерви й оцінки членських грамот. Чотири тисячі виданих позичок треба було упорядкувати новими картковими системами, а потім зладити викази для стягнення процентів. До тої одної праці потрібна одна канцелярійна сила, яку тимчасово оплачується. Чимало журби є з інвестиціями в морґеджах, бондах і банках, і тут треба дуже обережно та з напруженням нервів слідити за кождою інвестицією. Теперішній час це надзвичайний час і треба вживати надзвичайних метод, щоб орґанізація вийшла з тої фінансової скрути з якнайменшими втратами як у членстві так і в маєтку.

При осуді цілої господарки в У. Н. Союзі треба мати на увазі загальне положення в цілім світі. Від розвязки цього економічного питання буде залежати також доля нашої орґанізації і членства. Відрадною проявою є скасування прогибіції, і є надія, що як пережилося прогибіцію, так переживеться і депресію. Минулий рік був для орґанізації не найгірший, бо маєток орґанізації збільшився на суму понад $224,000. Смертність є менша, як була попереднього року, і згідно з опінією актуарія оцінка грамот останеться правдоподібно така, як була і минулого року, себто 130%.

У минулім році я був на зборах відділів У. Н. Союза в Нюарку, Н. Дж., на 25-літнім ювилею від. 213 У. Н. С. в Байон, Н. Дж., як теж на ювилею від. 217 У. Н. С. в Рачестер, Н. Й. По дорозі я вступив до Сиракюз, Н. Й., на збори відділів і відкриття Українського Народнього Дому. Дуже жалую, що через працю в головній канцелярії я не можу частіше виїжджати між членів з вияснениями біжучих орґанізаційних справ. Таким безпосереднім контактом, а до того живим словом, можна дуже багато зробити.

Співпраця всіх членів головної екзекутиви була сто-процентова. На цім місці складаю подяку за щиру працю членам екзекутиви, членам головного уряду і місцевим урядникам по відділах У. Н. Союза.

Р. Слободян, фін. секр.

(Далі буде).

БУКОВИНСЬКА ВЕСНЯНКА „ВОРОТАР" І ЇЇ МІТОЛЬОҐІЧНА ОСНОВА

Загально-український звичай закликати й зустрічати весну обрядовими веснянками (в Галичині існує для них назва гагілки), відомий на Буковині під назвою „веснівок" або „дощечки". Виконують їх дівчата Великодніми Святками, по найбільшій части на церковному подвірі (цвинтарі). Названия „дощечки" приняли буковинські веснянки через загально вживану товариську забаву, де дівчата, побравшися за руки, одна проти другої, вимощують руками вигідну „дощечку", якою переходить одна маленька дівчинка. Звичай співання обрядових веснянок, відомий передовсім на північній Буковині, цебто Заставнеччині, та по части в Кіцманеччині. Цікаво ствердити, що як Вашківщині, так і Вижниччині цей обряд чужий, обяв, який покищо не дається обяснити.

Звичай, зустрічати весну, відомий по всій Славянщині, та можна його прослідити аж до найдавнішої доби нашої бувальщини. Провідною думкою весняних святковань становить обновлення природи. Поруч з іншими формами витання весни, як „виношування смерти Маряни", ношення зелених віток та ставлення кусників мурави (кицок) на воротах, співають Українці ще обрядові пісні-веснянки, яких темою, звичайно, кохання. Побіч цієї загальної любовної теми часто можна надибати веснянки зі змістом мітольоґічного характеру. Сліди давнього соняшного культу, слідно й у деяких буковинських „веснівках".

Важним зразком може нам послужити пісня - веснянка, враз із її обходом, записана мною в селі Горошівцях (Заставнеччина), відома під назвою „Воротар". Виконання цієї веснянки-забави, ось яке: Дві дівчині стоять, узявшись за руки, й називаються „воротарями"; всі інші дівчата ставляться рядом перед „ворітьми" й просять, щоб їх впустити, при чім співають на переміну:

Дівчата: А втвори, а втвори воротарю,
Воротечка!
Воротарі: А хтож там, а хтож там за пан іде,
За бар іде?
А щож там, а щож там за дар везе,
За дар везе?
Дівчата: Золоте, золоте зерняточко,
Зерняточко;
Крайная, крайная, дівчаточка,
Дівчаточко!

При кінці пісні дівчата-воротарі підносять руки вгору, а всі інші колом переходять попід їх руки, причім остання дівчина остається біля воріт. Забава повторяється доти, доки всі дівчата не перейдуть до воротарів.

Поминувши подрібний розбір пісні, враз з її архаїзмами (прим. бар, зам, пан), та її варіянтами, спинимося над її мітольоґічною стороною. Заздалегідь впадає в очі передостання строфка, яка ніяким способом не дається інакше вияснити, як лише взявши до помочі мітольоґічний світогляд славянського народу, що в своїх віруваннях ставить у самому осередку оботворене сонце. Золоте зерняточко, що переходить через „ворота", це емблєма сонця. Провівши паралєлю в деталях, добачуємо у воротарях дві зірниці, ранню й вечірню, а в самих воротях, місце сходу і заходу. Коловидний дівочий танок, це емблєма соняшного шляху на небі.

Як бачимо, забава враз із її піснею живо уявляє собою оббіг сонця, яке весною починає тепліше огрівати землю, та робити на небі чимраз більше колесо. Живе, драматичне зображення, свідчить не лише про високоартистичну вартість буковинської народньої веснянки, але й про народній соняшно-центральний світогляд, збережений серед населення від непамятних часів. Небесні світила часто порівнюються в народній поезії з золотими та блискучими предметами. Народні казки говорять про сади з золотими яблоками (метафора зірниць). Сонце жиє, за народнім віруванням, у золотих палатах. В Росії вірують, що рання зірниця сидить на золотому стільці й держить у руках „сереберное блюдо". Живе уявлення сонця чи місяця (Афанасєв: Поет. воз. Слав. на природу. Т. І. 200 ст.). Сонце в народній поезії часто уявляється колесом, перстенем, дорогим каменем-яхонтом (Афанасєв: Поет. воз. І. ст. 207); новий доклад народньої метафори подає нам буковинська веснянка: сонце — „золоте зерняточко".

Таким способом вже одна веснянка дає нам важні вказівки для народнього світогляду. Знаючи, що з народнім віруванням вяжеться не лише життя-буття нашого народу, але також та живуча сила, яка будила і будить свідомість і сепарування від інших народів, ми зрозуміємо вагу конечности, відтворити нашу релігійну давнину. Тут лежить і важність списування обрядових пісень, і повіря серед народу. Колиб нам вдалося зібрати всі обрядові пісні, всі народні казки, повіря, примівки, тощо, тоді можнаб за їх помічю зрозуміти й обяснити неодно загадкове зявище нашого світогляду. Це вже зрозуміли в Німеччині в 19. стол. брати Ґрімми, збирачі народнього фолькльору та творці ґерманської мітольоґії.

Томуж при кожній нагоді збирайте все, що дотикається народнього світогляду та його культу, доставляйте матеріял до українського музею в Чернівцях, щоби в той спосіб улекшити працю майбутньому історикови українського культу у відтворенні вірної картини нашої старовини!

К. Ластівка.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ПОВІДОМЛЕННЯ.

ДРУГА СОТНЯ ЧОРНОМОРСЬКИХ СІЧЕЙ В ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. Дж., повідомляє всіх Українців і симпатиків, що

СІЧОВИЙ БАЛЬ

відбудеться

В СУБОТУ, ДНЯ 5-ГО ТРАВНЯ (MAY) 1934 РОКУ

на котрий запрошуємо все громадянство в Джерзи Сиiі і з околиці. — Після ухвали нашої Сотні прихід з балю призначено на Український Народний Дім в Джерзи Сиiі, при 181-183 FLEET ST., де і відбудеться цей баль. 82

Управа 2-гої Сотні Чорноморських Січей.

ПОСЛІДНА ПРИГАДКА! — ГРОМАДИ — ЦЕРКОВНІ УРЯДИ — ТОВАРИСТВА — БРАТСТВА — СЕСТРИЦТВА — КЛЮБИ.

ФІЛЬМОВА СТУДІЯ АВРАМЕНКА

ВИСВІТЛИТЬ ФІЛЬМУ:

СВІТОВА ВИСТАВА В ШІКАҐО

НЮ ЙОРК, Н. Й., ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 9-ГО КВІТНЯ 1934 РОКУ

в сали церкви св. Юрія при 7-мій вул. Початок в годині 7.30 вечір.

НЮ ЙОРК, Н. Й., ВІВТОРОК, ДНЯ 10-ГО КВІТНЯ 1934 РОКУ

в салі Укр. Правосл. Церкви, 314 Іст 14-та вул. Поч. в год. 7.30 ввечір.

БРУКЛИН, Н. Й., СЕРЕДА, ДНЯ 11-ГО КВІТНЯ 1934 РОКУ

в салі церкви св. Духа 160 Ңорт 5-та вул. (околиця Ґріпойнт). Початок в годині 7.30 ввечір.

ПАССАЙК, Н. ДЖ., СУБОТА, ДНЯ 14-ГО КВІТНЯ 1934 РОКУ

в салі Укр. Правосл. Церкви, 47 Hope Ave. Початок в год. 7.30 ввечір.

КОГУС, Н. Й., НЕДІЛЯ, ДНЯ 15-ГО КВІТНЯ 1934 РОКУ

в салі Укр. Грек.-Катол. Церкви. Ontario St. Поч. в год. 7.30 ввечір.

АМСТЕРДАМ, Н. Й., ПОНЕДІЛОК, 16-ГО КВІТНЯ 1934 РОКУ

в салі Укр. Грек.-Катол. Церкви, Pulaski St. Початок в год. 7.30 ввечір.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Young Ukrainian Democratic Club draws a record audience with a lecture by Mr. Prendergast.

The Young Ukrainian Democratic Club of New York sponsored a lecture on Monday evening April 2, at its clubrooms, at 59 St. Marks Place, which drew a record audience of old and young members, and guests.

The speaker of the evening was Mr. Joseph Prendergast, United States Assistant District Attorney. Mr. Prendergast, who is a graduate of both Princeton and Oxford Universities, spent a year in travelling thru the various European countrtes. One of his favorite countries was Ukraine.

In his lecture he pointed out that, like us, younger Ukrainians, he, too, is a second-generation American. His parents were born in Canada and migrated to the United States, where he was born. He is therefore in a position to realize the problems that confront us. To quote Mr. Prendergast, "You, younger Ukrainians, must help to interpret America as it really is, to your parents, who are of immigrant stock. Secondly, you must introduce yourselves to the Americans with your vast wealth of Ukrainian art, culture, music, literature and civilization. It is your duty to put forth your contribution towards a better American civilization. Last, but not least, you must take your place in American life as Americans. As Americans you must carry on the work of the American patriots who won our independence for us; others who pioneered in carving an empire out a wilderness. You must help to create out of a chaotic America of today one that will be ideal in every way. You can help to do this because you have a Ukrainian background that is of inestimable value".

Mr. Predergast then offered a bit of advice in the realm of politics. He showed that a political club can wield more power by being independent of political machines, be it Republican, Democratic or what not. In his closing remarks, he said, "Don't go into politics with the idea that you will immediately gain wealth and prestige. If you do, you will be greatly disappointed. Political life is one of keen interest, and can be made a profession. Put your all into it, be a square-shooter, and your reward will come of itself".

Mr. Prendergast was well liked by all the members, and promissed to attend not only the Club dance in June, but also other meetings and socials in the future.

J. M. U.

СВІТ ПЕРЕВЕРТАЄТЬСЯ.

Світ перевертається комплєтно догори дном.

Бразилія — як знаємо — вже від кількох літ засипає море кавою; це вже там увійшло, здається, в конституцію. Подумайте — гарує чоловік, оре, садить, збирає, ладують, — а держава купує пізніше те все і — шубовсть у може! Ні, це рішучо переходить мій фейлетоністичний розум.

А за Бразилією зачинають так робити й інші. Канада засипає Гудсонський залив пшеницею. Хтось там інший — бавовною. І т. д. Світ здурнів до чиста.

В останньому році високі економісти знайшли новий спосіб: платять високі ціни за кожний незасіяний морґ! Це чиста дивовижа! „Добродію, благаємо вас, не оріть, не сійте, лежіть догори черевом, з ми вам за це — заплатимо! Будьте патріотом"!

Ну? Чи не виглядає це на дім божевільних?

В Данії й Швайцарії завели таке — для коров. За кожну корову, якої нема, — премія! Це для мене була би чиста копальня золота!...

А ось учора я почув таке, що збаранів до чиста.

Має, бачите, Італія надвишку пшениці.

І ось звернулася вона до Австрії з пропозицією: **возьміть собі задармо!**

А Австрія покрутила носом, но-гм-кала... „Гм... каже, транспорт коштує... Чи я знаю..."

Італія на це: — Ми вам перетранспортуємо задармо! Льоко — ваша границя!

Австрія: — Чи я знаю... Молоти треба...

Італія: — Ми вам і змелемо! Дістанете найкращу муку! Згода?

Австрія (що, не бажаючи зразити собі Італії, ніяк не хоче сказати отверто, що не бажає собі того інтересу) відповідає все в той спосіб: Чи я знаю...

Італія (в розпуці): До кожного кірця муки додамо вам десять лірів!

Австрія (довго думає, врешті каже енерґійно): Ні, не візьмемо...

Це, шановні читачі, не якась буйда, яку я видумав! Це є **автентичний факт,** що мав місце тому кілька днів! Австрія відмовила, бо боялася, що **ціна пшениці в неї впаде!**

Ну? Чи не божевілля? Дочекаємося ще може такого, що прийде до нас Італієць з проханням:

— Добродію, возьміть від мене корець муки задармо! Перша кляса — льоко Боїмів 4!

Я надуюся: Нема дурних...

Італієць: Ми до кірця ще десять лірів...

Я: Грошей не потребую, бо беру за 10 коров, яких не маю, й за 10 гектарів пшениці, якої не сію...

Італієць; Ми вам у готовій формі: булочки, тісточка... Ще до цього літру вина! Прохаю вас!...

Я (гримаю кулаком до стола): — До кожного кірця ще золотий годинник!! Бо в противному разі нічого з цього не буде!...

— — — — — — —

Здається, що до чогось подібного прийде... — („Новий Час").

Федь Триндик.

450 УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВНИХ ГРОМАД, НАРОДНІХ ДОМІВ, ПРОСВІТНИХ ТОВАРИСТВ І ДОПОМОГОВИХ КОМІТЕТІВ

є свідками

нашої десятилітньої фільмової праці

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Не тільки свідомі одиниці, а цілі українські громади посвідчать, що ми за ввесь цей час з кожної спільної вистави віддали до розпорядку громад одну половину чистого доходу. Ті гроші зужито на ріжні народні культурно-просвітні цілі:

1) На будову Українських Народніх Домів в Америці.
2) На релігійно-просвітні цілі Церковних Громад.
3) На Рідну Школу.
4) На будову читалень по наших селах в Рідньому Краю.
5) На місцеві громадські просвітні цілі і т. д.

Отже нехай це буде всім відоме, що ми і на дальше віддаватимемо половину чистого доходу до розпорядку місцевих громад.

ФІЛЬМОВІ ВИСТАВИ ВІДБУДУТЬСЯ В СЛІДУЮЧИХ ГРОМАДАХ:

„ТАРАС БУЛЬБА"

1) ST. LOUIS, MISSOURI, у вівторок, 10-го квітня, в галі української католицької церкви.
2) ST. LOUIS, MISSOURI, в четвер, 12-го квітня, в галі української православної церкви.
3) CHICAGO, ILL., в суботу, 14 квітня, в галі української католицької церкви, S. Paulina St.
4) CHICAGO, ILL., в понеділок, 16 квітня, в галі української православної церкви, Chauncey St.
5) DETROIT, MICH., в середу, 18 квітня, в галі української католицької церкви, Clippert St.
6) ROSSFORD, OHIO, в суботу, 21 квітня, в Українськім Народнім Домі.
7) LORAIN, OHIO, в неділю, 22 квітня, в галі української катол. церкви в 2-гій годині пополудни.
8) CLEVELAND, OHIO, в неділю, 22-го квітня, в галі української православної церкви.
9) YOUNGSTOWN, OHIO, в понеділок, 23 квітня, в галі української православної церкви.
10) SHARON, PA., у вівторок, 24-го квітня, в галі української православної церкви.
11) BUFFALO, N. Y., в пятницю, 27-го квітня, в галі української православної церкви, Elk St.
12) ROCHESTER, N. Y., в суботу, 28-го квітня, в галі української католицької церкви, Hudson Ave.
13) MANCHESTER, N. Y., в неділю, 29-го квітня в Pass Time Theatre.
14) SYRACUSE, N. Y., в понеділок, 30-го квітня, в Українськім Народнім Домі.
15) ROME, N. Y., у вівторок, 1-го травня, в Українськім Народнім Домі.
16) UTICA, N. Y., в середу, 2-го травня, в галі української православної церкви.
17) LITTLE FALLS, N. Y., в четвер, 3-го травня, в Українськім Народнім Домі.
18) HERKIMER, N. Y., в пятницю, 4-го травня, в галі української православної церкви.
19) AMSTERDAM, N. Y., в суботу, 5-го травня, в галі української католицької церкви.
20) COHOES, N. Y., в неділю, 6-го травня, в галі української католицької церкви.
21) TROY, N. Y., в понеділок, 7-го травня, в галі української православної церкви.

„З УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ"

NEWARK, N. J., і околиці, почавши від неділі, 13-го травня.

Початок вистав 7-ма ввечір.

„ГАЛИЧИНА" В ЖИВИХ ОБРАЗКАХ

1) ST. LOUIS, MISSOURI, в понеділок, 9-го квітня, в української католицької церкви.
2) ST. LOUIS, MISSOURI, в середу, 11-го квітня, в галі української православної церкви.
3) CHICAGO, ILL., в пятницю, 13-го квітня, в галі української католицької церкви, Rice St.
4) CHICAGO, ILL., в неділю, 15-го квітня, в галі української православної церкви, Chauncey St.
5) DETROIT, MICH., у вівторок, 17-го квітня, в Українській Галі, Glaring St.
6) LACKAWANNA, N. Y., в четвер, 26-го квітня, в галі української католицької церкви.

Початок вистав 7-ма ввечір.

Тікети продається наперед у вище згаданих громадах, а також при дверях в часі вистави. — Громади, котрі бажають мати у себе вистави інших фільмів, зволять писати по інформації до **RUSALKA MUSIC AND BOOK CO., 11 CHARLTON ST., NEWARK, N. J.**

Увага: Приготовляється для нашої української молоді спеціяльну фільму про Рідний Край з англійськими написами. — Також робимо приготовання до знимання звукової фільми на Українських Територіях.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ